

DRUŽBA 4

1. Kakšen je namen predmeta družba v osnovni šoli?

Poudarek in namen predmeta je spoznavanje razmerja med posameznikom, družbo in naravnim okoljem. Pri tem gre za spoznavanje in vrednotenje okolja (družbenega, kulturnega, naravnega), in sicer v vseh njegovih sestavinah ter interakcijah, soodvisnostih med temi sestavinami. Družba je predmet, v katerega so vključeni cilji s področja geografije, sociologije, zgodovine, etnologije, psihologije, ekonomije, politike, etike, estetike, ekologije idr. Pri predmetu gre za nadgradnjo in razširitev ciljev, vsebin in dejavnosti, ki jih učenci spoznavajo v 1., 2. in 3. razredu pri predmetu spoznavanje okolja. (po učnem načrtu)

2. Katera področja razvoja otrokove osebnosti razvijamo pri pouku družba?

Kognitivno, emocionalno, motivacijsko, estetsko in moralno-etično področje. Pouk družbe pa je usmerjen k razvijanju samostojnosti, odgovornosti in načrtnosti ter k obvladovanju strategij medsebojnega sodelovanja in reševanja nasprotij.

3. Kakšna okolja poznate? Opišite jih!

Fizično, socialno, emocionalno, kulturno, zgodovinsko in naravno okolje. Torej gre za spoznavanje in vrednotenje okolja v vseh njegovih sestavinah ter medsebojnih interakcijah, soodvisnostih med temi sestavinami.

- Fizično okolje, ki nas obdaja, je naravno okolje, prepleteno z vplivi človekovega delovanja. Tudi človek sam predstavlja element tega okolja. S svojim delovanjem pomembno vpliva na osnovne sestavine naravnega fizičnega okolja, kot so zrak, voda in zemlja. Prav tako pa tudi okolje neposredno vpliva na življenjske in bivanjske pogoje človeka in s tem na zdravje in kvaliteto življenja.

- Socialno okolje se nanaša na okolje s sledečimi specifičnimi značilnostmi: medosebni odnosi, povezave in vplivi na posameznike in skupine, kjer živijo in se razvijajo.

- Kulturno okolje vključuje navade, prepričanja, cilje, tehnologijo in materialno lastnino kakor tudi sredstva za sporočanje ali prenos teh značilnosti ali kulturnih potez od posameznika do posameznika in od generacije do generacije.

- Zgodovinsko okolje: Čas, dogodki iz preteklosti, ki so pomembni za sedanost.

- Naravno okolje - vključuje vse žive in ne-žive elemente, ki se naravno pojavljajo na Zemlji oziroma na določenem področju.

4. Navedite primer vsebinskega znanja iz vsebin predmeta družba!

Ljudje v družbi, ljudje v prostoru, v času.

5. Navedite primer procesnega znanja iz vsebin predmeta družba!

Razvijajo spretnosti in sposobnosti uporabe lastnih virov (razumskih, čutnih, čustvenih, komunikacijskih) v raziskovanju neposrednega družbenega okolja, ugotavljajo in izbirajo dejavnike, ki omogočajo samorazumevanje, prepoznavajo oblike, pomene in povezanosti življenja v družinah, šolah, lokalnih skupnostih ter v globalni družbi.

6. Navedite vsaj 4 komunikacijske spretnosti, ki jih razvijamo pri učencih pri pouku družba!

Branje, pisanje, iskanje, vrednotenje, pridobivanje, interpretiranje informacij, soočanje mnenj, poslušanje, ...

7. Navedite vsaj 5 raziskovalnih spretnosti, ki jih razvijamo pri učencih pri pouku družba!

Načrtovanje, opazovanje, razvrščanje, napovedovanje, anketiranje, štetje, merjenje, izvajanje eksperimentov, uporaba pripomočkov, ...

8. Navedite vsaj 4 socialne spretnosti, ki jih razvijamo pri učencih pri pouku družba.

Prevzemanje odgovornosti, skupinsko delo, sprejemanje in spoštovanje drugačnosti, razumevanje, spoštovanje kulturne in narodne dediščine, skrb za druge..

9. Navedite temeljne značilnosti konstruktivističnega načina učenja in poučevanja!

Konstruktivizem je pristop, ki poudarja aktivno vlogo učenca pri izgradnji razumevanja in osmišljanja informacij. Tak način pouka zaznamuje, da otrok konstruira svoje znanje sam.

10. Zapišite faze konstruktivističnega pristopa!

- ORIENTACIJA: izbor, napoved tematskega sklopa, vsebine, ciljev
- ELICITACIJA: pregled otrokovih predstav - iskanje predznanja, da bi lahko načrtovali pouk glede na njihove potrebe
- REKONSTRUKCIJA OTROKOVIH IDEJ: izvedba ustreznih aktivnosti, ki jih izvajajo učenci, zato da bi utrdili, spremenili ali izpolnili predhodne predstave
- APLIKACIJA OTROKOVIH IDEJ: dejanska ali hipotetična uporaba na novo pridobljenega znanja v konkretnem okolju.
- PREGLED SPREMENB PRVOTNIH IDEJ: analiza otrokovih predstav po izvajanju aktivnosti (primerjava končnih in začetnih predstav)

11. Opišite izkustveno učenje!

Je proces ustvarjanja znanja prek transformacije izkušenj; je krožni proces. Sestavine izkustvenega učenja: konkretna izkušnja (eksperiment), razmišljajoče opazovanje (pogovor o eksperimentu, analiza), abstraktna konceptualizacija (pridemo do spoznanj, definicije), aktivno eksperimentiranje (učenec to, kar je ozavestil, se naučil, preizkuša v realni živ. situaciji)

12. Utemeljite pomen izkustvenega učenja pri pouku družba!

Učenci s pomočjo izkustvenega učenja pridobijo nova znanja na različnih področjih, kot so spoznavno, čustveno, socialno, psihomotorično. Izkustveno učenje je oblika učenja, ki skuša povezati neposredno izkušnjo (doživljanje), opazovanje (percepcijo), spoznanje (kognicijo) in ravnanje (akcijo) v neločljivo celoto.

13. Vloga učenca v konstruktivističnem učenju?

Učenci so aktivni, so konstruktorji lastnega znanja, pojasnjevalci, spraševalci, razlagalci in interpretatorji.

14. Faze izkustvenega učenja?

- Načrtovanje učne izkušnje (načrtovanje dejavnosti, priprava prostora in gradiva)
- Uvodna faza (učitelj identificira pričakovanja udeležencev do učne izkušnje, vzpostavi dobro skupinsko vzdušje, seznanji udeležence s »pravili igre«)
- Faza aktivnosti (dejavnosti poteka, se odvija)
- Faza analize (uredi in osmisli izkušnjo, vsebina in proces, povratna informacija; brez nje bi bila prejšnja aktivnost je »družabna zadeva«)
- Faza povzetka, integracije in transfera (vodja je najbolj aktiven, zveza med izkušnjo in svojo prakso)
- Faza evalvacije (vodja kombinira subjektivne in objektivne vire informacij).

15. Navedite primer dejavnosti učenca, s katerim bi dosegali cilj: razvijanje drobne finomotorike!

Psihomotorični cilji: urijo spomin, navajajo motoriko spodnjih okončin, navajajo se na natančnost pri delu. Otrok naj trga, guba, reže, seka, prebira, zлага, briše. Uporablja naj različna orodja: škarje, pisala, top nož, žago, računalniško miško. Bodite domiselni pri pripravi dejavnosti zanj: zlaganje njegove oblekice, rezanje sadja za kompot, sortiranje fižola po barvah, natikanje koruze na vrvico, gnetenje slanega testa, brisanje mize, priprava jedilnega pribora itd.

16. Navedite primer dejavnosti učencev, kjer bi z njo dosegali cilje vseh treh področij (kognitivnega, psihomotoričnega, vzgojnega)!

Vzgojni cilji: se navajajo na pravila sporazumevanja, se navajajo na sodelovanje pri delu, se navajajo na poslušnost, se usposablajo na strpnost v komuniciranju z drugimi, se usposablajo za praktično delo. Igra vlog (?) – Učenci so aktivno vključeni v proces, rešujejo konkretne resnične ali namišljene probleme v različnih namišljenih situacijah. V igri vlog raziskujejo, vadijo in odkrivajo nove odzive, različna vedenja v najrazličnejših problemskih situacijah. Pomembno je, da se ves proces odvija v psihološko varnem okolju.

17. Kaj je metakognicija in navedite primer za njeno uporabo pri predmetu družba!

Metakognicija je znanje o lastnih miselnih procesih in lastnem načinu učenja, razumevanje lastnih metakognitivnih procesov, sposobnost dekonstrukcije in konstrukcije lastnih učnih postopkov in interpretacij.

18. Vloga učitelja pri konstruktivističnem načinu poučevanja?

Spodbujanje, vodenje, prepoznavanje in izhajanje iz pojmovanj in idej udeležencev, organiziranje socialnih priložnosti, prepoznavanje interpretacij. //Konstruktivizem pripisuje učitelju odločilno vlogo pri uresničevanju samoaktivnega učenja. Učitelj mora ustvariti ugodne pogoje za učenje, oblikovati prijetno okolje in spodbuditi toplo socialno ozračje, da bi lahko sprožil procese dejavnega, samostojnega pridobivanja spoznanj. Konstruktivisti poudarjajo, da se iz konstruktivistične teorije ne da linearno izpeljati dobrih metod. Iz tega sledi, da so vse metode primerne, če spodbujajo k razmišljanju, omogočajo nova spoznanja in drugačne načine opazovanja ter če odpirajo nove interese in nova obzorja.

19. Vloga učitelja pri izkušensko usmerjenem pouku?

Vloga izvajalca izobraževanja je v spodbujanju, vodenju, organiziranju.

20. Katera so načela izkušenskega učenja?

- Učenje razumemo v smislu procesa in ne produktov. Zato moramo spodbujati tudi iskanja in pridobivanja znanja in ne le pomnjenje velikih količin znanja.
- Učenje je kontinuiran proces zasnovan na izkušnji. Pomembno je, da upoštevamo že obstoječe predstave in izkušnje.
- Učenje je ciklični proces. V njem se prepletajo konkretna izkušnja, opazovanje, razmišljanje, oblikovanje abstraktnih pojmov, preverjanje v novih situacijah, ... V njem se rešujejo tudi konflikti med nasprotnimi načini spoznavanja in spoznanj.
- Učenje je celoten proces prilagajanja svetu (proces percepcije, čustvovanja, razmišljanja).
- Učenje je proces ustvarjanja znanja. To pa je rezultat povezave osebnega in družbenega znanja.

21. Katere so metode izkušenskega učenja?

Igra vlog in simulacija, diskusija, strukturirane vaje, študija primera, reševanje problemov, projektno delo, sodelovalno učenje, vizualizacija, opazovanje, ...

22. Opišite učno okolje, ki podpira izkušensko učenje!

Ustvarjeno mora biti okolje, ki omogoča, da učenje poteka ob sodelovanju z drugimi, da je prisotna pripravljenost za izmenjavo izkušenj, izmenjavo interpretacije in skupno gradnjo novega in se drugačne perspektive upoštevajo. Zato je pomembno kompleksno, izzivalno učno okolje, v katerem se udeleženci počutijo varne in sprejete, tudi če razmišljajo drugače kot večina.

23. Kaj je problemski pouk?

Problemski pouk je pouk, pri katerem v učno okolje vnašamo kompleksne probleme, s katerimi učence soočamo z neko situacijo, ki jih aktivira pri iskanju ciljev, zelenega rezultata. Probleme zastavljamo tako, da sprožajo razmišljanje, aktivnosti v različne smeri, aplikacije na različne situacije, ki so jih že izkusili ali pa jih predvidevajo, ko ni ene same pravilne rešitve.

24. Katere so strategije reševanja problemov?

Bransfordova in Steinova strategija:

- Identificiranje problema in možnosti, ki so na voljo. To je začetek procesa, je ključni prvi korak, v katerem ugotovljamo, kaj predstavlja problem.
- Definiranje ciljev in predstavljanje problema. Za oboje je treba pozornost usmeriti na pomembne informacije.
- Raziskovanje možnih strategij, poti, ki bodo pripeljale do zastavljenih ciljev.
- Napovedovanje rezultatov in delovanj; pri tem je mišljeno tudi napovedovanje posledic. V tej fazi se izvajajo različne aktivnosti za doseg rešitve.
- Pogled nazaj na učenje. Ta stopnja je zelo pomembna, ker gre za reflektivno analizo poteka dela, osmišljanje posameznih dejavnosti, povezovanje pridobljenih znanj.

25. Vloga učitelja pri uvajanju učencev v reševanje problemov?

Pomembno je, da pri reševanju problemov učitelji:

- preverijo, se prepričajo ali učenci razumejo problem
- spodbujajo učence, da pogledajo na problem iz različnih zornih kotov
- pomagajo učencem razvijati sistematične načine preverjanja alternativ (npr. kaj bi se zgodilo, če...)
- spodbujajo k ubesedenju posameznih korakov, faz
- spodbujajo učence k razmišljanju in se ogibajo ponujanju rešitev.

26. Navedite primer vsebine iz predmeta družbe, ki bi jo z učenci obravnavali po problemski metodi?

27. Navedite primere (vsaj tri) avtentičnih problemov, ki bi jih lahko obravnavali pri predmetu družba.

28. Kaj so to avtentične naloge? Navedite primer!

Avtentično učenje torej označimo kot učenje za življenje, pri čemer mislimo na izgrajevanje znanja, spretnosti in veščin ter odnosa do učenja in do obravnavane tematike – govorimo torej o učenju za razvijanje učenčevih kompetenc. Avtentične naloge so resnične in smiselne. Take naloge sprožijo raziskovanja ob medsebojnem sodelovanju in iskanju rešitev. Tako raziskovalno učenje omogoča hkratno učenje vsebine in procesa. Avtentične naloge najpogosteje zajemajo načrtovanje eksperimentov in raziskav; izvajanje anket; pisanje člankov in kritik; Pripravo propagandnega gradiva; postavitve razstav; simulacije (govorov, okroglih miz, konferenc, ipd).

29. Katere temeljne kognitivne spretnosti razvijamo pri učencih z metodo reševanja problemov?

*Reševanje problemov *Kritično razmišljanje *Premišljevanje s pomočjo dejstev in argumentov *Ustvarjalno razmišljanje.

30. Kaj pomeni, da morajo učenci opraviti refleksijo po opravljenem učnem delu?

Učenec razmišlja o poteku svojega dela, o prijetnih in neprijetnih stvareh, ki jih je ob tem doživel, o nalogi, ki jo je opravil in o vrednotenju.

31. Zakaj mora učitelj opraviti refleksijo dela po zaključeni učni enoti, tematskem sklopu?

Da ugotovi, katere aktivnosti so bile uspešne za učence in kaj jih je pri delu motilo oz. oviralo. Iz tega ugotovi, katere aktivnosti je dobro ohraniti in katere izločiti.

32. Navedite primere vprašanj, ki razvijajo vsa učenčeva čutila!

33. Navedite primer vprašanja na stopnji razumevanja (Bloom) za učence prvega razreda! (vsebina-okolica šole) RAZUMEVANJE: učenec pokaže razumevanje na različne načine, npr. osvojeno znanje preoblikuje, preoblikuje in pove na svoj način. Primer: Maša in Mitja sta včeraj pohajkovala po gozdu. Čisto sta pozabila na uro in na pot, po kateri sta prišla. Kaj jima lahko pomaga, da bosta zopet našla pot domov.

34. Kakšne so značilnosti raziskovalnega učenja?

- Opazovanje,

- Zapisovanje opažanj
- Iskanje povezav med rezultati opazovanj
- Oblikovanje domnev, hipotez za razlago med rezultati
- Načrtovanje poskusa za preverjanje hipotez
- Oblikovanje zaključkov, sklepanje
- Sporočanje, predstavitev zaključkov
- Kritičen razmislek o interpretaciji.

35. Zakaj vključujemo raziskovalno učenje v pouk družbe/ spoznavanja okolja?

36. Opišite opazovanje in navedite primer naloge za razvijanje opazovanja pri učencih!

Opazovanje je mišljeno kot načrtna in usmerjena dejavnost, pri kateri je treba uporabiti čim več čutil (vid, sluh, okus, vonj, tip), odvisno od tega kaj opazujemo. Včasih pa je treba izključiti določena čutila, če se želimo osredotočiti npr. na zvok ali poduhati cvetlico, je najbolje mižati. Opazovanje je lahko usmerjeno v celoto ali v posamezne dele, podrobnosti ali razlike, v predmete ali pojave.

37. Opišite dejavnost (postopek) primerjanja. Napiši primer vprašanja, s katerim usmerjate učence v primerjanje!

Primerjanje je ugotavljanje razlik ali podobnosti. Primerjamo lahko predmete, pojave, odnose, primerjamo med dvema ali več elementi. Z opazovanjem zaznavamo, torej s čutili zaznavamo razlike, neenakosti, torej analiziramo. Najpogostejša vprašanja, s katerimi usmerjamo učence v primerjanje, so: kaj je večje, kaj je starejše, kaj lahko primerjaš, v čem opaziš razlike, v čem je podobnost, v čem je enakost,...

38. Opišite postopek razvrščanja in navedite primer naloge!

Razvrščanje je postopek, ki temelji na primerjanju, ugotavljanju razlik ali podobnosti. Razvrščamo lahko predmete, telesa, snovi, množice stvari, pojave, odnose. Pri razvrščanju lahko nastanejo hierarhične strukture, ki služijo za opisovanje. Razvrščamo lahko po enem ali več kriterijih. Vprašanja, ki vodijo v razvrščanje so: kaj sodi skupaj, po čem boš oblikoval skupino, v čem so si skupine različne.

39. Opišite urejanje in navedite primer naloge!

Urejanje je pogosto v kombinaciji z razvrščanjem. Najenostavnejše je, če so stvari različne. Je nadgradnja primerjanja.

40. Opišite dejavnost načrtovanja in navedite primer naloge!

Načrtovanje je dejavnost pri kateri gre za odločanje o aktivnostih, pristopih, ciljih, vsebinah. Primer: kaj storiti da bo...? Pomembno je, da je naloga smiselna.

41. Opišite postopke napovedovanja, predvidevanja in postavljanja hipotez! Navedite primer naloge!

Napovedovanje, predvidevanje in postavljanje hipotez sta postopka, ki vežeta na vprašanje kaj bi se zgodilo, če... Gre za napovedi izidov dogodkov, poskusov. Tudi za te dejavnosti so potrebne izkušnje.

42. Opišite proces sklepanja in utemeljevanja in navedite primer naloge!

Je proces, ki sledi napovedovanju in preverjanju v praksi. Učenci lahko sklepajo tako, da povežejo posamezne informacije, izkušnje, ustvarijo posplošitev iz izkušenj, informacij in opažanj. Spodbujamo jih z vprašanji: kaj opaziš, kaj ti pove, kaj sklepaš?

- Induktivno sklepanje: učenci sklepajo tako, da povežejo posamezne informacije, izkušnje, ustvarijo posplošitev iz izkušenj, informacij in opažanj.

- Deduktivno sklepanje: sklepanje v konkretnih primerih iz splošnih zakonitosti in dejstev.

- Utemeljevanje: učenci povezujejo dane informacije, jih ubesedijo, argumentirajo, predstavijo argumente za in proti ter dokazujejo, kaj podpira

njihovo trditev, navajajo dejstva in tudi pogoje, pod katerimi njihova utemeljitev drži oz. kdaj njihov argument ne drži, torej, katere so omejitve in ovire za določene sklepe in utemeljitve.

43. Opišite dejavnost predstavljanja in sporočanja in navedite primer naloge!

Predstavljanje, sporočanje je dejavnost, s katero učenci predstavljajo svoje delo in ugotovitve drugim. Gre za predstavitev poteka procesa in procesa doživljanja. Otroci naj predstavijo tudi svoja občutja in počutja, doživljanja.

44. Opišite vrednotenje in presojanje in navedite primer naloge!

Vrednotenje, presojanje zahteva kritično razmišljanje, izbor kriterije za presojo, vrednotenje. Pri vrednotenju je pomembno prepoznavanje emocionalnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na presojo.

45. Temeljne značilnosti sodelovalnega učenja?

Je učenje v majhnih skupinah v katerih zastavimo delo tako, da obstaja pozitivnost med člani skupine, ko skušajo s pomočjo neposredne interakcije doseči skupen cilj. Ohrani se odgovornost vsakega posameznega člana skupine. Skupine so sestavljene heterogeno, glede na sposobnosti učencev, kot tudi glede na osebne značilnosti. Vodstvene funkcije so porazdeljene. Poudarek je na kognitivnih in socialnih ciljih. Poteka poučevanje sodelovalnih veščin (poslušanje, usmerjanje pozornosti na vse člane skupine in vzpodbujanje vseh članov skupine, usmerjanje pozornosti na nalogo in vztrajanje pri nalogi, sprejemanje (zamisli, drugih učencev), odprtost, spodbujanje izražanja različnih zamisli, izrekanje pohval, ustrezna pomoč, nadzorovanje glasnosti, razvijanje občutka odgovornosti). Učitelj opazuje sodelovalne veščine in poseže v delo le, kadar je to potrebno. Skupine analizirajo svoja delo.

46. Kateri so bistveni dejavniki sodelovalnega učenja?

Temelji na sodelovanju, vzajemnem delu in medsebojni pomoči vseh udeležencev za doseganje skupnih ciljev. Poleg tega mora biti ustrezna sestava skupine, pozitivna soodvisnost med posameznimi člani skupine, posameznikova odgovornost za lastni rezultat in rezultat celotne skupine, sodelovalne veščine, razvijanje socialne zrelosti, ustrezna struktura dela in refleksija.

47. Naštejte vsaj 4 strukture sodelovalnega učenja!

Skupinska diskusija, okrogla miza, sodelovalne karte, sodelovalni projekti, sestavljene strukture.

48. Kakšne so razlike med skupinsko obliko dela in sodelovalnim učenjem?

- Sodelovalno učenje: pozitivna soodvisnost, posameznikova odgovornost, skupine so heterogene, vodstvene funkcije so razdeljene, odgovornost drug do drugega, poudarek na kognitivnih in socialnih ciljih, poučevanje socialnih veščin, skupine analizirajo svoja dejanja.
- Skupinske oblike dela: ni pozitivne soodvisnosti, ni jasne posameznikove odgovornosti, skupine so homogene, določen je vodja, odgovornost samo zase, ni analize.

49. Katere socialne spretnosti si učenci razvijajo s pomočjo sodelovalnega učenja?

Aktivno poslušanje, iskanje soglasja, izražanje lastnega mnenja, sporazumevanje, upoštevanje in razvijanje idej drugih članov skupine, izražanje povratnih informacij, preverjanje razumevanja, nudenje in sprejemanje pomoči, samorefleksija, samokorekcija, spoštovanje dogovorov in pravil, sprejemanje in spoštovanje različnosti, strpnost, občutljivost za doživljanje drugih, zavzemanje za skupino, razvijanje delovnih navad v skupini in sodelovalnih spretnosti, reševanje konfliktov.

50. Katere vsebine so primerne za sodelovalno učenje?

51. Utemeljite pomen refleksije učencev o delu, ki je potekalo kot sodelovalno učenje!

Po opravljenem delu naredi skupina refleksijo. Učenci razmišljajo o poteku svojega dela, o prijetnih in neprijetnih stvareh, ki so jih ob tem doživeli, o nalogi, ki so jo opravili, o vrednotenju.

52. Vloga učitelja pri vključevanju sodelovalnega učenja v pouk?
Vloga učitelja je pomembna, da ustvari tako učno okolje (ozračje, metode, strategije,...), ki spodbudno deluje na sodelovanje med učenci in razumevanje sodelovalnega učenja.

53. Opišite igro vlog!
Igra vlog je metoda, ko učenec začasno prevzame vlogo (razmišljanje, čustvovanje, vedenje...) nekoga drugega in jo igra. Učenci igrajo različne vloge v namišljenih situacijah, da bi raziskovali in razvijali svoje sposobnosti na spoznavnem, čustvenem, socialnem in psihomotoričnem področju ter pridobivali nova znanja.

54. Opišite metodo simulacije!
Simulacija pa se dogaja, ko učenec igra sebe v namišljeni situaciji, kot da bi bila realna.

55. Kakšne so razlike med metodama igre vlog in simulacijo? Navedite primera za vsako!

56. Kakšne namene lahko dosegamo z metodama igre vlog in simulacije?

Igra vlog motivira učence in prek aplikacije naučenih teoretičnih načel osmišlja učenje in ga navezuje na življenjske situacije. Pomembno je, da imamo jasen cilj, zakaj in kdaj uporabimo in da so tudi učenci seznanjeni z namenom. // Usposabljanje za timsko delo, aktivnost učencev, prakticiranje naučene snovi, spodbujanje in vzdrževanje motivacije, pridobivanje vpogleda v problematiko medosebnih odnosov, izražanje čustev, razvijanje zavedanja lastnega čustvovanja in čustvovanja drugih, razvijanje senzibilnosti in empatije, odkrivanje in vadenje novih oblik vedenja in odzivanja.

57. Pomen diskusije in refleksije ob koncu poteka igre vlog?
Ob koncu poteka igre vlog ali simulacije pa mora potekati diskusija, refleksija, kar omogoča vpogled in učenje.

58. Opišite vlogo učitelja pri izvajanju pouka, ki je osredotočen na aktivnosti učencev!

- Spodbujajo in sprejemajo učenčevo avtonomijo in pobudo
- Uporabljajo neobdelane podatke in primarne vire, skupaj z manipulativnim, interaktivnim in fizičnim gradivom
- Dopuščajo da odgovori učencev vodijo učno uro, menjajo strategije poučevanja in spreminjajo vsebino
- Spodbujajo učence k dialogu med učenci samimi in med učiteljem
- Spodbujajo učence k raziskovanju s preišljenimi vprašanji, s produktivnimi, odprtimi vprašanji učence spodbujajo, da drug drugemu zastavljajo vprašanja
- Po zastavljenih vprašanjih dopustijo čas za razmislek
- Poskrbijo za čas v katerem učenci odkrivajo povezave in ustvarjajo metafore
- Preverijo razumevanje pojmov pri učencih preden jim razkrijejo lastno razumevanje teh pojmov

59. V čem se razlikujeta učiteljeva letna priprava in priprava na učno uro?

ELEMENTI LETNE PRIPRAVE: *glava (šola, ime, priimek, razred, šolsko leto, predmet, število ur) *cilji (učnega sklopa, splošni na razred, operativni)*časovna opredelitev (trimesečje, mesec...) *opredelitev temeljnih (minimalnih) standardov v ocenjevalnem obdobju in načini ocenjevanja *prevladujoča dejavnost za

doseganje ciljev učnih sklopov *medpredmetne povezave *organizacija(šolski koledar, dnevi dejavnosti) *opombe

PRIPRAVA UČNE URE *formalni zapis (predmet, izvajalec) *čas (datum, ure) *opredelitev operativnih ciljev in vsebin učnega sklopa *opredelitev dejavnosti, ki vodijo do zastavljenih ciljev (didaktične strategije oz. faze pouka, metode, oblike dela) *opredelitev kriterijev za sprotno preverjanje *učna tehnologija, organizacija, prostor

60. Katera vsebinska znanja preverjamo in ocenjujemo pri pouku družba?

**DEKLARATIVNA (informacije, dejstva, pojmi, pravila, sheme,...)

**PROCEDURALNA (postopki)

61. Katera procesna znanja preverjamo in ocenjujemo pri pouku družba?

KOMPLEKSNO RAZMIŠLJANJE,**PROCESIRANJE INFORMACIJ **IZRAŽANJE
**SODELOVANJE **MISELNE NAVADE

62. Kakšna je razlika med preverjanjem in ocenjevanjem?

S preverjanjem znanja se zbirajo informacije o tem, kako učenec dosega cilje oz. standarde znanja iz učnih načrtov, in ni namenjeno ocenjevanju znanja. Doseganje ciljev znanja se preverja pred, med in ob koncu obravnave novih vsebin iz učnih načrtov. // Ocenjevanje znanja je ugotavljanje in vrednotenje, v kolikšni meri učenec dosega cilje oz. standarde znanja, in se opravi po preverjanju znanja. Ocenjujejo se učenčevi ustni odgovori ter pisni, likovni, tehnični, praktični in drugi izdelki, projektno delo, nastopi učencev in druge dejavnosti.

63. Kaj so to standardi znanja?

Standardi znanja izhajajo iz preverljivih operativnih ciljev, ki so praviloma določeni v učnih načrtih. Opredeljujejo stopnje doseganja cilja. So preverljivi in so temelj za preverjanje dosežnosti operativnih ciljev. Zajemajo celoten razpon znanja na vseh taksonomskih ravneh (spoznavanje, razumevanje, uporaba,...). Pri sestavi preizkusa je treba upoštevati tri ravni standardov: minimalne, temeljne in višje. **Minimalni standardi znanja vključujejo tista znanja, ki so potrebna, da lahko učenec napreduje v višji razred oz. ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja zaključi osnovno šoli, ter jih lahko dosežejo vsi ali skoraj vsi učenci. **Temeljni standardi zajemajo jedrna znanja določenega predmeta (določi jih stroka). **Višji standardi znanja so zahtevnejši v odnosu do temeljnih standardov tako po obsegu in/ali po globini znanja.

64. Katere alternativne načine preverjanja in ocenjevanja znanja uporabljamo pri pouku družba?

Med alternativne načine preverjanja in ocenjevanja znanja sodi presojanje večšin. Primeri takšnega preverjanja in ocenjevanja znanja so npr. simulacije, projekcije in rekonstrukcije.

65. Navedite primer naloge za preverjanje znanja, kjer bi uporabili simulacijo!

Učenec npr. ne zapiše ali pove, kaj je bonton, temveč zaigra situacijo, v kateri bo pojem in njegov pomen uporabil.

66. Opišite alternativni način preverjanja znanja, ki se imenuje projekcija. Navedite primer!

Projekcija spodbuja odkrivanje principov. Sem sodijo razmišljanja, kaj bi bilo, če se nekaj ne bi ali pa bi se zgodilo, kako bi se odvijali dogodki ipd. Učenci se igrajo s hipotezami, eksperimentirajo z njihovimi možnostmi. **Primer: Kaj bi se zgodilo s krajem, če nebi zgradili neko tovarno, cesto, naselje, če bi bile naravne danosti drugačne?

67. Opišite alternativni način preverjanja znanja, ki se imenuje rekonstrukcija. Navedite primer!

Pri rekonstrukciji se učenci ukvarjajo s stvarmi, ki jih še ne poznajo, lahko dokončajo neko delo...

Primer: ?

68. Razlika med sprotnim in končnim preverjanjem ter ocenjevanjem?

- Sprotno preverjanje poteka ves čas procesa učenja in poučevanja, procesa doseganja zelenih ciljev prek obravnave učnih vsebin.
- Končno preverjanje pa izvedemo ob koncu obravnave nekega sklopa ciljev, da bi ugotovili, ali so učenci usvojili znanja, dejavnosti, postopke in spretnosti. Za končno preverjanje morajo biti oblikovani jasni kriteriji.

69. Kaj so to kriteriji znanja? Navedite primer kriterijev za procesno znanje- opazovanje!(odlično, prav dobro, dobro, zadostno)

Kriteriji s katerimi preverjamo procesno znanje, so predlogi, ki opisujejo najpomembnejše sposobnosti, ki jih spremljamo pri razvoju otroka. Z njimi opisujemo učenčev napredek v določenem obdobju, običajno v času enega projekta. Tako zajamemo in opišemo napredek pri znanjih, sposobnostih, spretnostih, ki ga je učenec dosegel v času procesa dela. ****Primer:** Ocenjevanje in preverjanje dela pri tehniki ****Kriteriji so:** sodelovanje, raziskovanje in odkrivanje, razumevanja delovanja tehnike, oblikovanje in konstruiranje, sporazumevanje, delovne spretnosti, vrednotenje.

70. Navedite primer kriterijev za vsebinska znanja-npr. razumevanje (odlično, prav dobro, dobro, zadostno). - Zadostno: natančna obnova iz zvezka

- Dobro: natančna obnova iz učbenika
- Prav dobro: razumevanje obojega + podajanje novega primera
- Odlično: vse od prej + povezovanje z drugimi predmeti

DRUŽBA 5

1. Razložite postavko: Učitelj naj bi bil razmišljujoč praktik!

Učeči se učitelj živi in deluje v skladu z načelom vseživljenjskega učenja. Je razmišljujoč praktik, sposoben soočati namene, ravnanja, dosežke ter aktivno in reflektivno sodelovati z drugimi in tako prispevati k svojemu strokovnemu in osebnostnemu razvoju ter razvoju okolja, šole.

2. Naštejte vsaj tri lastnosti, ki opredeljujejo kompetentnega učitelja na področju komunikacije in odnosov!

- Učinkovito komunicira z učenci, razvija pozitivno skupinsko ozračje ter dobre odnose z učenci in med njimi samimi
- Izkazuje in pri učencih razvija sporazumevalno zmožnost v slovenskem jeziku
- Pri učenci razvija socialne veščine, razume in obvlada osnovne postopke in načela svetovalnega pogovora in dela z učenci
- Oblikuje varno in spodbudno učno okolje, v katerem se učenci počutijo sprejete, se ceni različnost in spodbuja samostojnost in odgovornost
- (so)oblikuje jasna pravila za disciplino in vedenje v razredu
- Uporablja ustrezne strategije za soočenje z neprimernim vedenjem, agresivnostjo in konflikti
- Izkazuje pozitiven odnos do učencev, ob razumevanju in spoštovanju do njihovega socialnega, kulturnega, jezikovnega in religioznega porekla
- Se zaveda etičnih okvirov svojega delovanja+upošteva

3. Kaj pomeni, da ima učitelj razvito kompetenco za lasten profesionalen razvoj?

Razvijanje lastne profesionalnosti: *Raziskovalni pristop in usmerjenost v reševanje problemov *Odgovorno usmerjanje lastnega profesionalnega razvoja v procesu vseživljenjskega učenja.

4. Kako razumete kompetenco: učenje učenja pri učencih?

Učenje učenja je sestavljeno iz nagnjenja in sposobnosti organizirati in uravnavati svoje lastno učenje, samostojno in v skupini,. Vsebuje zmožnost učinkovitega gospodarjenja s časom, reševanje problemov, pridobivanje, obdelovanje, ocenjevanje in zbiranje, usvajanje novih znanj ter uporabe novih znanj in spretnosti v različnih okoljih. Z učenjem učenja učenci nadgrajujejo svoje poprejšnje izkušnje z učenjem in življenjske izkušnje v različnih okoliščinah. Zelo pomembna je motivacija in zaupanje vase.

5. Kaj je bistvo socialne kompetence?

Bistvo te kompetence so spretnosti konstruktivnega sporazumevanja v različnih okoljih, strpnosti, izražanja in razumevanja različnih pogledov, pogajanja z ustvarjanjem zaupanja in sočustvovanje. Sposobnost: *Ustvarjalnega komuniciranja v različnih družabnih situacijah (strpnost do pogledov vedenja drugih; zavest o individualni in kolektivni odgovornosti) *Zbujati samozavest in se vživeti v čustva koga drugega *Izražanja frustracij na konstruktiven način (obvladovanje agresije in nasilja in samouničevalnih vzorcev vedenja) *Ločevati med poklicnimi in zasebnimi področji življenja in znati se upreti prenašanju konfliktov iz poklicne prakse v zasebno življenje *Videti in razumeti različna stališča, ki so nastala zaradi raznolikosti in prispevati svoje lastne pozitivne poglede *Pogajanja

6. Zakaj je pomembno, da pri učencih razvijamo čustveno inteligenco?

*Čustvena inteligenca je sposobnost pridobivanja in uporabe informacij čustvene narave, čustvovanja in čustvenega odzivanja. *Čustvena inteligenca bistveno vpliva na uspešnost posameznika. Čustveno spretni učenci se raje in bolje učijo, navdušenje, ponos, samozavest, dobra samopodoba delujejo kot gonilna sila in pripomorejo k uspešnemu doseganju ciljev. Taki učenci se lažje odločajo, sprejemajo odgovornost in imajo dobre odnose z vrstniki, razumejo sebe in svoja ravnanja in so zmožni razumeti druge in ravnanja drugih. V odnosu do vrstnikov in odraslih ravnajo spretno, ne da bi pri tem žrtvovali svoje potrebe, znajo poiskati pomoč, ko jo potrebujejo.

7. Kako razvijamo sposobnost vživljanja v druge-empatijo pri učencih?

Vživljanje v druge - empatija je sposobnost, ki jo lahko razvijemo le, če poznamo lastna doživljanja, če se zavedamo sebe. To vpliva na moralna presojanja in reagiranja do soljudi. Empatijo, razvijamo vse življenje in tudi v šoli je mnogo priložnosti za razvoj te sposobnosti (igre vlog, literarna dela, spori v razredu). Pomembno je učence spodbujati, da poslušajo druge, da izrazijo, ubesedijo kaj menijo, kako se drugi počutijo, kaj čutijo. S poslušanjem se učenci učijo vživljanja, razvijajo odnos do sodelovanja, pridobivajo informacije in krepijo zaupanje. To pripomore k večjemu in kakovostnejšemu sodelovanju v razredu. Prav zato se je treba tudi spretnosti poslušanja načrtno učiti. Prepoznavanje doživljanja drugih lahko razberejo tudi prek neverbalnih sporočil. Izrazov obraza, telesa. Vsakodnevno življenje v razredih prinaša mnogo priložnosti za spore, katerih vzroki so zelo različni. Vsak učenec ima svoje življenjske izkušnje, navade,

prepričanja. Vsa ta različnost poraja spore, ki se zaradi slabe razvitosti za reševanje pogosto končajo z jezo, negativnimi občutki ali celo fizičnim nasiljem. Za uspešno, odgovorno reševanje konfliktov je nujna sposobnost razumeti, spoštovati in upoštevati različnost. Tudi za razvijanje sposobnosti reševanja konfliktov je v šoli veliko priložnosti. Prvi pogoj za učinkovito učenje reševanja nasprotji pa je ustvarjanje pogojev v razredu. To pomeni ustvarjanje takega ozračja, v katerem so interakcije med učitelji in učenci in med učenci samimi pozitivne in v medsebojnih odnosih vlada spoštovanje. V takem okolju se razvijajo učenje, skupno delovanje, zaupanje, pri tem pa se bistveno spreminja koncept odgovornosti.

8. Na kakšen način razvijamo odgovornost pri učencih?

Učitelj ima pri razvijanju odgovornosti nadvse pomembno vlogo. Skupaj z učenci napravi načrt razvoja, s svojo aktivnostjo, mišljenjem, spodbujanjem, in prepričevanjem, z vztrajnostjo in osebnim zgledom skuša pritegniti vse učence. pomembno je k sodelovanju pritegniti tudi njihove starše, kajti prav ti pogosto prevzemajo odgovornost svojih otrok ali pa odgovornost celo prelagajo na šolo.

9. Opišite nekaj načinov za spodbujanje čustvene inteligence pri učencih!

*Spodbujajte dialog, samovrednotenje, refleksijo, iskanje skupnih rešitev
*Prizadevajte si za aktivno poskušanje *Uporabljajte humor *Opogumljajte učence *Organizirajte različne oblike skupinskega in sodelovalnega učenja, vzajemno učenje *Verjemite v sposobnosti učencev, da je vsak sposoben določenih stvari *Poiščite učenčeva močna področja in jih poudarite *Namesto tekmovalnosti naj bo sodelovanje *Dodajte konkretne povratne informacije

10. Navedite nekaj strategij pri poučevanju reševanja problemov!

Bognar: Problemsko poučevanje, hevristično poučevanje, programirano poučevanje.

11. Katere tehnike reševanja problemov poznate? Eno opišite!

Možganska nevihta, možgansko zapisovanje, prisilne povezave, kontrolna lista, tehnika šestih klobukov, tehnika izmenjave problemov, tehnika PMI, morfološka analiza. *Možganska nevihta - tehnika ustvarjalnega mišljenja. Pomembno je, da vrednotenje ločimo od produciranja idej. Učence opozorimo, da naj napišejo (povedo) vse, kar jim tisti trenutek pride na misel. Pečjak priporoča: dajemo ideje, zaželeni so neobičajni predlogi, povezujemo ideje drugih s svojimi, ne kritizirajmo, najpomembnejša je količina idej,...Nevihta možganov ponavadi poteka v naslednjih fazah: reševanje preizkusnega problema, predstavitev problema, ponovna opredelitev problema, produciranje idej in vrednotenje idej. Tehnika šestih klobukov Razvil jo je De Bono, ki je opredelil različne vrste mišljenja v procesu reševanja problemov. Ponazoril jih je s klobuki različnih barv. Beli klobuk predstavlja objektivno mišljenje, dejstva s katerimi odgovorimo, katere informacije imamo in katere še potrebujemo. Rdeči klobuk predstavlja čustveno mišljenje in izraža, kaj nam je pri določeni rešitvi všeč in kaj ne. Rumeni klobuk predstavlja pozitivno mišljenje, ki pomaga iskati pozitivne vidike problema. Črni klobuk predstavlja kritično mišljenje in kritično pretresa rešitve, posebej je pozoren na pomanjkljivosti. Zeleni klobuk predstavlja ustvarjalno mišljenje in išče redke ideje. Modri klobuk predstavlja metakognicijo, ugotavlja, kje smo pri reševanju problema. De Bono predlaga da uporabljamo klobuke po naslednjem zaporedju: beli, zeleni, rumeni, črni, zeleni, modri, rdeči.

12. Kakšna je razlika med tehnikama reševanja problemov: možganska nevihta in možgansko zapisovanje?

Pri tehniki možganska nevihta učenci ponavadi povedo vse možne ideje in predloge ter jih učitelj zapisuje na tablo. Tehnika je skupinska tehnika ustvarjalnega mišljenja. Pri tehniki možgansko zapisovanje pa učenci ideje zapisujejo. Primerna je za tiste učence, ki se lažje izražajo v pisni obliki ter daje veliko idej v kratkem času.

13. Kakšne so prednosti in omejitve problemskega pouka?

Problemski pouk ima veliko prednosti pa tudi nekaj omejitev, ki jih moramo poznati in upoštevati, ko organiziramo takšen način dela. Prednosti so, da pri problemskem pouku učence zavestno in notranje motiviramo, težišče je na procesu. Problemski pouk omogoča povezovanje učnih problemov in praktičnih izkušenj učencev, tako da lahko praktično pridobijo izkušnje. Pri problemskem pouku je po navadi prisotna tudi vsebinska racionalnost. Pouk je omejen na problemsko situacijo in se s tem učna snov ne kopiči, učenci jo spoznajo sami glede na potrebo. Poleg tega pri problemskem pouku poteka načrtovanje in izvajanje učnih dejavnosti, razvijanje miselnih operacij in oblikovanje novih pojmov. Problemski pouk je dinamičen, učence pa čustveno in doživljajsko angažira, kar vpliva na vedoželjnost, zanimanje in pozitivno doživljanje samega sebe. Omejitve pri problemskem pouku pa so: problemski pouk je neprimeren pri vsebinah, pri katerih je treba učno snov reproducirati, si jo je treba zapomniti. Nesmiselno ga je uporabljati pri dejavnostih, pri katerih razvijamo določene spretnosti in avtomatizacijo. Težko ga uporabljamo, kadar je učenčevo predznanje nizko. Delo pri problemskem pouku je upočasnjeno in lahko postane za nekatere učence dolgočasno. Učitelj težko predstavi problem v takšnih razsežnostih, da bo pritegnil vse učence in da bo to za vse problem.

VAJE

1. Na primeru enega pojma iz kartografije ali orientacije (npr. tloris, legenda, smeri neba...), ki ga sam/a izbereš, opiši tri dejavnosti učencev različnih starostnih nivojev (od 1. do 5. razreda - predmeta Spoznavanje okolja in Družba) ter pripiši za kateri starostni nivo (npr. 1., 2., ...razred) je primerna posamezna dejavnost.

Pojem: dogovorjeni znaki

Dejavnost 1: učenci poslušajo pravljico o pravljici deželi Janka in Metke. Po poslušanju v dani zemljevid vrišejo kako si predstavljajo njuno pot od doma do hišice iz sladkorja. Legendo imajo podano (slikice za jaso, za reko, dom, hišico iz sladkorja, gozd, potok, mesto, ...) □1.razred

Dejavnost 2: Učenci imajo pred sabo preprost načrt kraja. Učenci se v skupinah pogovorijo o legendi in zemljevidu in nato v legendo vrišejo dogovorjene znake za zgradbe, cerkev, cesto, reko, mesto, pokopališče. □3.razred

Dejavnost 3: Učenci gredo na višji hrib, grič, tako da vidijo tloris svojega kraja, naselja. Pozorno opazujejo svoj kraj. Z dogovorjenimi znaki narišejo zemljevid svojega kraja. Nekaj znakov je podanih (hiše, cerkev, šola, bloki, travnik) nekaj si jih učenci izmislijo sami. □4.razred

2. Naštej in konkretiziraj tri dejavnosti učencev, s pomočjo katerih bi lahko le ti dosegali učne cilje pri predmetih Spoznavanje okolja in Družba, povezane z vremenom.

Dejavnost 1: učenci vsak dan opazujejo vreme in za vsak dan narišejo/napišejo vremensko poročilo

Dejavnost 2: učenci merijo hitrost vetra z vetromerom(ki so ga naredili sami), merijo smer(naredijo svoj vetrokaz) in izdelajo tudi svojo vetrnico.

Dejavnost 3: učenci izdelajo svoj dežemer iz plastenke, ga pravilno označijo in merijo količino padavin ter jih primerjajo po dnevih.

Učenci lahko pri predmetu Spoznavanje okolja in Družba izvedejo različne poskuse, povezane z vremenom.

Kača iz papirja: potrebujemo list papirja, pisalo, škarje in sukanec. Na papir narišemo kačo in jo izrežemo. Skozi glavo na vrhu naredimo luknjico in skozi njo napeljemo sukanec. Postavimo jo nas radiator. S tem poskusom ugotovimo, da se zrak dviga. Hladen zrak je gostejši od toplega, zato se le-ta spušča proti tlu in pri tem toplega potiska navzgor. Hladen zrak prihaja v prostor skozi okna, vrata, topli radiatorji pa ga segrevajo. Kačo dvigne topel zrak, ki ga segreje radiator.

Nastajanje dežnih kapljic: potrebujemo pokrovko, posodo za vodo in vodo. Vodo v posodi zavremo, posodo pokrijemo in počakamo nekaj minut. Pokrovko dvignemo. Pri segrevanju se voda spreminja v paro, le-ta pa se dvigne do pokrova na posodi. Ko se para dvigne do hladnega pokrova, se delno ohladi in zbere v kapljice. Pojav imenujemo kondenzacija.

Slana na kozarcu: potrebujemo kozarec, sol in zdrobljen led. V posodo natresemo led in nanj nasujemo sol. Vodni hlapi se na površini kozarca zgostijo v kapljice in zmrznejo. Tako nastane tenka plast ledenih kristalov.

3. Opiši dva eksperimenta, s katerima lahko učencem na razredni stopnji približaš izkustvo menjavanja dneva in noči.

Eksperiment 1: žoga ali globus predstavlja Zemljo. Žogo vrtimo v desno stran. Z svetilko svetimo na žogo. Vidimo, da je ena stran žoge(polobla) osvetljena, druga pa je zatemnjena. Ko je vzhodna osvetljena je zahodna zatemnjena in obratno. Tista stran,ki je osvetljena predstavlja dan, zatemnjena pa predstavlja noč. Ko žogo vrtimo, vidimo da se noč in dan izmenjujeta.

Eksperiment 2:

4. Ovrednoti modeliranje reliefa kot metode učnega dela ter svoje ovrednotenje utemelji tako, da našteješ (vsaj) tri didaktične prednosti ter poljubno število morebitnih didaktičnih pomanjkljivosti modeliranja.

Modeliranje reliefa kot metoda učnega dela je zelo primerna za obravnavo snovi na razredni stopnji.

Prednosti:

-učenci sami izdelujejo relief, spoznavajo in rokujejo se z različnimi materiali kar je za njih bolj zanimivo

-učenci so bolj motivirani in zainteresirani za delo

-učenci sodelujejo v skupinah, se dogovarjajo,razvijajo socialne odnose

-učenci razvijajo motoriko in ročne spretnosti in veščine

Pomanjkljivosti:

- delo v skupinah zahteva več pozornosti in pomoči učitelja
- delo v skupinah, kjer učenci sami modelirajo je zamudnejše, zahteva več časa
- potreben je dodaten material, ki ga mora nabaviti šola ali učenci (das masa, plastelin, papir..) kar povzroča dodatne stroške

5. Navedi in opiši tri postopke preučevanja onesnaženosti voda, ki bi jih lahko izvedli učenci na razredni stopnji pri terenskem delu.

Postopek 1: Analiza temperature vode

S tem postopkom učenci merijo temperaturo vode in temperaturo zraka, zato potrebujejo dva termometra. Te dve temperaturi primerjajo med seboj in se pogovarjajo ter pojasnjujejo razlike.

Postopek 2: Analiza vonja rečne vode

Pri tem postopku učenci analizirajo vonj rečne vode. Platenko napolnijo z vodo iz reke, jo zaprejo in pol minute stresajo. Nato jo odprejo in povohajo vzorec vode ter s pomočjo lestvice določijo stopnjo vonja ter določijo kakšne vrste je ta vonj: po fekalijah, trohnenju..

Postopek 3: Analiza bistrosti vode

Učenci pri tem postopku analizirajo bistrost rečne vode. Na listu papirja imajo pripravljene kvadratke za določitev bistrosti. Na te kvadratke postavijo posodo z vodo in odčitajo razločnost kvadratkov. Tako določijo bistrost (ali je velika, srednja, majhna)

6. Na primeru (npr. preučevanje onesnaženosti voda ali orientacija v naravi ipd.) opiši in utemelji postopek organizacije oz. izvedbe terenskega dela za učence.

Terensko delo je definirano kot delo v naravi. Terensko delo za učence more učitelj dobro organizirati, da je lahko uspešno.

Učitelj mora najprej razmisliti, na katerem kraju bodo z učenci izvajali terensko delo, kateri kraj bo primeren za obravnavo določene snovi. Tu je pomembno, da učitelj pozna predznanje, interese, želje, predstave učencev. Pred odhodom more učitelj pisno obvestiti starše učencev o odhodu v naravo, o uri odhoda, prihoda in ostalih podrobnostih. Obvestiti mora vodstvo šole, da mu pripravijo prevoz z avtobusom, če na terensko delo ne morejo peš. Jasna navodila mora dati tudi učencem, kaj naj prinesejo sabo itd. Nato more učitelj pripraviti vse potrebno za delo na terenu; delovni material za eksperimente, delovne liste in ostale materiale. Na terenu mora učitelj skrbeti za varnost učencev, če je učencev veliko lahko prosi za spremstvo na terenu. Po opravljenem terenskem delu je pomembno tudi, da učitelj z učenci obnovi vse, kar so delali, tako da se pri učencu okrepi pridobljeno znanje.

7. Z lastnimi besedami oblikuj definicijo terenske metode kartiranja. Navedi vsaj tri pozitivne učne učinke, ki jih lahko ima izvedba te metode pri učencih na razredni stopnji.

Metoda kartiranja je metoda evidentiranja in prostorskega prikazovanja enega ali več geografskih pojavov. Je metoda, kjer učenci preučujejo, sestavljajo in konstruirajo zemljevide, preučujejo Zemeljsko površje ter na zemljevidu prikazujejo prostorske podatke

Pozitivni učinki: *učenci spoznavajo svoje domače okolje, ki ga preučujejo in kartiranje, *učenci po navadi kartirajo v naravi, zato se ta metoda lahko povezuje

s športno aktivnostjo, naravoslovjem itd.* Učenci sodelujejo, se dogovarjajo, pogovarjajo in razvijajo socialne odnose

8. Ovrednoti pomen izkustvenega učenja za učence na razredni stopnji.

Izkustveno učenje je pri učencih na razredni stopnji zelo pomembno. Otrok preko izkušenj lažje osvoji določeno snov, si jo lažje zapomni in priključuje iz spomina. Izkustveno učenje je predvsem bolj zanimivo za učence, tako so lahko bolj skoncentrirani in motivirani na delo. Ko učenci nekaj sami poizkusijo in izkusijo na lastni koži je to za njih bolj poučno. O izkustvenem učenju govorimo predvsem pri eksperimentiranju, opazovanju (razne ekskurzije, pouk v naravi) v konkretnih situacijah. Pomembno je, da učenci nekaj opazujejo, otipajo, vonjajo in pri tem uporabljajo svoja čutila.

9. Naštej osnovna učila oz. vire, s katerimi si lahko učitelj pomaga pri pripravi na pouk pri predmetih Spoznavanje okolja in Družba. Zakaj je dobro pri pripravi na pouk pregledati in analizirati učna gradiva različnih založb?

Osnovna učila: globus, zemljevidi, reliefi, modeli, del. zvezki, učbeniki, priročniki, enciklopedije, slike, plakati, računalnik, grafoskop

Pri pripravi na pouk je potrebno analizirati in pregledati učna gradiva več založb, ker so nekatera boljša, nekatera slabša, nekatera vsebujejo boljše naloge, nekatere slabše, nekatere vsebujejo dodatne, primere, naloge, pojasnila, itd.

10. Zakaj mora imeti učitelj pregled nad stopnjevanjem učnih ciljev na vertikali od 1. do 5. razreda (npr. pri predmetih Spoznavanje okolja in Družba)?

Učitelj mora imeti pregled nad stopnjevanjem učnih ciljev na vertikali, ker se isti učni cilji od prvega do drugega razreda vsako leto stopnjujejo, poglobljajo po zahtevnosti in obširnosti.

NAŠA VPRAŠANJA

1. Kakšen mora biti učitelj, ki poučuje otroke v šoli?

*Pripravljen mora biti na soočenje z negotovostjo **Znati mora tolerirati nejasnosti **Ne sme vzbujati strah pri ljudeh **Znati mora pristopiti k reševanju problemov **Razumeti morajo množične načine otroškega komuniciranja z vsakim posameznikom. **Biti mora racionalen **Predvidevati mora posledice posameznih dejanj **Delo z mladimi mora imeti rad

2. Naštej tehnike socialne znanosti.

Tehnike socialne znanosti so: **postavljanje in zbiranje vprašanj **analiziranje **debatiranje ** prikazovanje podatkov

3. Iz česa izhajajo učitelji pri nadgradnji otrokovega znanja o družbi? Iz otrokovega predznanja in izkušenj v družbi.

4. Kaj vse je še kultura? **učiteljeva etičnost **spol **ekonomski razred **starost **rasa **religija **sposobnosti - nesposobnosti **spolna usmerjenost **izkušnje

5. Kako učitelj odigra svojo vlogo v demokratičnem razredu? **Je odkrit **Pošten **Avtoritativen **Stoji za svojimi dejanji **Uči medsebojnega spoštovanja **Varuje pravice otrok in sebe

6. Kako učitelj posluje pošteno? **Vsi so deležni enake razlage **Spoštujejo socialni status otrok **Odkritost do otrok, **Vsem nudi pomoč **Posveča pozornost vsem

- 7. Kako učitelj približa otrokom druge kulture?** **S fotografijami ljudi iz različnih skupnosti, občin, regij in držav **Različnimi oblikami glasbe **Otroškimi knjigami različnih kultur **Literaturo in materialnimi učnimi sredstvi, ki sledijo kulturam
- 8. Kaj vse obsega družboslovje v zgodnjem obdobju otrokovega izobraževanja?** Obsega antropologijo, ekonomijo, geografijo, politične vede, zgodovino, sociologijo in psihologijo.
- 9. Kakšen pomen ima poučevanje družboslovja v pri otroku?** Preko družboslovja se otroci socializirajo, vključujejo v družbo, poleg tega pa razvijajo tudi občutek individualnosti in neodvisnosti. Za predšolske otroke in otroke v 1. tiradi je družboslovje najbolj pomembno. To so zelo kritična leta, ki vzpostavijo stik med otroci, družinami in šolo.
- 10. Katere jezikovne procese morajo razvijati otroci, da bi bili sposobni sami izražati svoje mnenje?** **Govorjenje**poslušanje **branje**pisanje
- 11. Naštej 4 stopnje po Banksu (Večkulturni pristop).**
- pristop prispevka
 - dodatni pristop
 - transformacijski pristop
 - pristop socialnih ukrepov
- 12. Kako poteka ocenjevanje otrok?**
Ocenjevanje dosežkov v družbenih vedah: problem vplivanja kulture. Otroci se bodo naučili sprehoditi skozi različne kontekste, in težnja je da spoznajo ocenjevalne tehnike sami in katere metode uporabiti. Tako je uporaba standardnega ocenjevanja verjetna da ustrezno predstavlja otroški odnos in nova znanja in spretnosti skozi sam učni načrt. To je še posebej pomembno kadar upoštevamo učbenike in različnih državnih priznanih testov.
- 13. 5 dimenzij širšega sodelovanja večkulturnega izobraževanja po Banksu.** **-vsebina integracije**-kapitalna pedagogika **-gradnja znanja **posegi skrčenja **krepitev šolske kulture in šolske strukture
- 14. Večkulturne perspektive razvrsti v 5 kategorij**
- 1.Izobraževanje za izjemne in kulturno drugačne,
 - 2. Skupina samostojnih študij (prej imenovana Etnične študije),
 - 3. Človeški odnosi,
 - 4. Večkulturno izobraževanje in
 - 5. Izobraževanje, ki je večkulturno in socialno obnovljeno.
- 15. Kako naj bi učitelj odreagirajl ter zmanjšal stres pri otroku, ko le ta izgubi osebo, ki mu je bila blizu?** Podpora pri izgubi **uporabite ustrezno besedišče, ko razpravljate o smrti in umiranju **dajate točne podatke **odgovarjajte na otrokova vprašanja **spoštujte verska prepričanja družine **podajate točne informacije o zdravju bolnih sošolcev **priznavanje bolečine staršev pri ločitvi oziroma razvezi
- 16. Kaj je značilno za dandanašnje perspektive razredne prakse?**
Majhni otroci se danes (predvsem otroci srednjega razreda in nekateri imigranti), veliko bolj zavedajo ostalega sveta preko svoje neposredne skupnosti, kot so se kadarkoli v preteklosti. Spremenjen je način komunikacije med učiteljem in staršem. Za večji del pa je to primer svetlih točk prenosa, prometa in moderne tehnologije. Ti pa so imeli velik vpliv na komunikacijo in gospodarske odnose ter spodbujanje novih globalnih pogledov. Moderna tehnologija je nova globalna spodbuda za izvir miru, skrbi za okolje, pravice, enakopravnost in soodvisnost.
- 17. Kaj je globalno izobraževanje v zgodnjem otroštvu?** Na svoji najbolj osnovni ravni, globalno izobraževanje poskuša zagotoviti otrokom znanja, spretnosti in vedenja, ki bodo produktivni vpliv na njihovo življenje v vse bolj

zapletenem in soodvisnem svetu. Prizadeva si seznaniti učeče z ljudmi, s kulturo, seznaniti jih z različnimi perspektivami, seznaniti jih z dosežki in potrebami ljudi po svetu. Vse to v okviru socialno učnih študij v učnem načrtu, in sicer že od samega začetka izobraževanja.

- 18. Kaj mora vsebovati učilnica** **Prostor za druženje **Oglasne deske **Prostor za hrambo osebnih stvari in izdelkov **Lastno knjižnico **Shrambo papirja in pisal **Družabne igre **Material za likovno izražanje**Kocke vseh velikost
- 19. Na kaj pazimo pri izbiri otroške literature?** **Tekst mora spodbujati razmišljanje **Stil in uporabo jezika **Privlačnost, točnost, primernost
- 20. Kateri so primerni šolski materiali pri pouku geografije?** **Zemljevidi in globusi **Grafi in tabele **Časovni trak **V učilnici na voljo reliefi, zemljevidi na računalniku, slike, stenski in vremenski zemljevidi
- 21. Naštej vsaj 4 dejavnike, ki spodbujajo vključevanje staršev v izobraževanje svojih otrok!** **Komunikacija doma in v šoli **Priznavanje družinskih razlik **Šolski cilji **Razni načini sodelovanja **Priznanja **Sodelovanje med družinami
- 22. Naštej ocenjevalne metode, s katerimi lahko ugotovimo učinek oz. cilje učenja! Eno izmed njih tudi opiši! **Zapiski anekdot** (so kratki zapiski dogodkov, ki dokumentirajo otrokove igralne prioritete, sposobnost osredotočanja v veliki skupini, sposobnost dela v mali skupini itd. Ti zapiski naj bi vključevali tudi datum, opis vsebine ter objektivni opis otrokovega obnašanja.) **Ocenjevalne lestvice (od opazovalca zahtevajo, da oceni otrokovo učinkovitost (storilnost) pri določeni nalogi. Lestvice so najpogosteje tritočkovne: spretnost, nastanek; spretnost, razvoj; vzoren/zgleden. Včasih so kvalitativne razlike v učinkovitosti (delu) bolj učinkovito stopnjevale v petih točkah: nastanek, razvoj, skoraj spreten (sposoben), spreten (sposoben), zgleden.) **Kontrolni sezname (nam omogočajo, da sledimo učnim spretnostim tako, da določimo oz. naštejemo spretnosti za neko ocenjevalno obdobje ali predmet študije.) **Ankete (se pogosto uporabljajo kot predocenjevalna aktivnost, ki pokaže, kaj učenci že vedo o določeni temi (snovi).) **Priročnik meril ocenjevanja
- 23. Kaj je portfelj? Opiši ga!** Je metoda, ki omogoča celovit prikaz učenja. Portfelj je osredotočen izbor izdelkov, ki kažejo učni napredek učenca glede na učne cilje. Portfelji se uporabljajo za različne namene: splošno delo, zbirka nalog ali slika oz. demonstracija dosežka med ali na koncu šolskega ali koledarskega leta. **zbirati ustrezne potrebščine za učenje. **vsebovati točkovanja z rubrikami. **portfelj organizirati. Primeri materialov za vključitev v portfeljih so avtoportret, delovni listi, beležke, kontrolni sezname, ki prikazujejo napredek otrok, razmišljanje otrok in celo video posnetki s skupinskih projektov. Poleg otrok in učiteljev so pomembni faktor tudi starši, ki lahko vidijo portfelj oz. kako deluje integrirano učenje in tudi pridobivajo informacije o znanju njihovega otroka, spretnosti, in odnosih prikazanih v portfelju. Tako so tudi starši pomembni partnerji v okviru postopka ocenjevanja.
- 24. Opredeli velike ideje!** Velike ideje so trajna ali pomembna vprašanja, ki takrat, ko se izvajajo, spodbujajo mišljenje višjega reda - mišljenje, ki zahteva povezavo konceptov, spretnosti in dispozicij.
- 25. Katero knjigo uporablja G. Dritz za predstavitev enote zemljevidi in kaj vsebuje?** »My map book« podpira to strategijo tako, da začne s tem kar otrok že ve in lahko to povezuje z osebnih življenjem. Knjiga vsebuje vrsto zemljevidov, ki izgledajo kot da bi jih narisal otrok. To naredi knjigo edinstveno privlačno otrokom.

- 26. Kaj je navedeno v večini državnih učnih načrtov?** V večini državnih učnih načrtov je navedeno, da otrok najprej spoznava sebe v vrtcu, družino v prvem razredu, okolico v drugem razredu in se dejavno vključuje v okolje v tretjem razredu.
- 27. Katera predmetna področja vključuje družboslovje?** Družboslovje nudi koordinirano, sistematično učenje disciplin, kot so: antropologija, arheologija, ekonomija, geografija, zgodovina, filozofija, politologija, psihologija, religija in sociologija, pa tudi primerne vsebine iz literature, matematike in naravoslovnih znanosti
- 28. Kdaj se otroci učijo in do česa jih to učenje vodi?** Otroci se učijo kadar so zainteresirani. Interes vodi do pomembnega učenja, kjer učenec napreduje na dolgoročnem shranjevanju znanja in skrbi za motivacijo za nadaljnjo učenje. Če je interes takšen, da jih motivira, zadovoljijo njihovo radovednost glede njih in sveta v katerem živijo.
- 29. Na katerih 5 večjih socialno-učnih področjih daje visoko področje predšolskih programov poudarek?** **Skrb samega zase. **Izražanje občutkov z besedami. **Grajenje odnosov z otroci in odraslimi. **Ustvarjanje in izkušnje skupnih iger. **Soočanje s socialnimi konflikti.
- 30. Naštejte vsaj 3 osnovne potrebe, ki jih potrebuje vsak otrok!** **Ljubezen, varnost in pozornost prijaznega, zavzetega, simpatičnega odraslega, ki mu lahko zaupa; **Zavetje, hrano, toplino in obleko; **Da se počuti dobro v svoji koži in da se nauči vzpostavljati stike z ostalimi, spletati prijateljske vezi in da ve biti prijatelj.
- 31. Katera stopnja mišljenja je značilna za otroke od 11. ali 12. leta naprej?** Stopnja formalnih operacij.
- 32. Katera dva procesa usmerjajo cilji?** Poučevanje in učenje.
- 33. Naštejte vsaj 3 stvari, ki so lahko vključene v portfolio!** **vzorec risb, zemljevidov in drugih del **seznam knjig, ki jih prebrali otroci ali so jim bile prebrane **slike otrok, kadar delajo na projektu ali določenem izdelku **zapiski in komentarji iz intervjuja z otrokom **fotokopije strani iz dnevnika z ohranjenim izmišljenim črkovanjem **posnetki pripovedovanja ali branja zgodb, recitiranja pesmi ali posnetki posebnih dogodkov **videoposnetki otrok z izleta ali med katerim drugim posebnim dogodkom **narekovane ali zapisane zgodbe o družbenih vedah
- 34. Naštej tipe terenskega dela!** Sprehodi, izleti manjših skupin, ponovni izleti, izleti s posebnim namenom, virtualni izleti, izleti z Vau učinkom.
- 35. Kako lahko učitelj predstavi slike staršem?** Starši radi vidijo slike in video posnetke svojih otrok v šoli. Ti lahko služijo za skupinska srečanja. Učitelj naredi veliko slik, kjer otroci sodelujejo v družboslovnih aktivnostih. Na koncu leta skliče roditeljski sestanek in pokaže slike, posnete na začetku, sredini in na koncu leta, tako prikaže učenčevo rast in sposobnosti, ter njegov napredek pri skrbnosti, dajanju, medsebojnemu sodelovanju in znanju.
- 36. Gostje v razredu!** Otroci uživajo, ko se učijo od ljudi, ki pridejo na šolo zato, da bi jih česa naučili. Ljudje, ki aktivno pomagajo v skupnosti, so dober primer. Gasilci in policisti so mnogokrat pripravljene obiskati učilnice in poučiti otroke ne le o njihovem poklicu ampak tudi o varnosti.
- 37. Zakaj izkušnje vzpodbujajo mišljenje? A)) Ker so iz prve roke: **čim več možnosti, da stvari občutijo, okusijo, premikajo, razstavijo in ponovno sestavijo **pridobijo informacije o naravi njihovega sveta in razvijejo predstave o težko/lahko, gladko/grobo, mehko/trdo B))Vključujejo druge: **skozi življenje dogodke otroci izzvani, da svoje egocentrično razmišljanje prilagodijo različnim pogledom **svoje ideje, razmišljanje in želje prilagoditi drugim **neuradni daj-in-vzemi sistem otroci prisiljeni ukvarjati s pogledi C))Potrebujejo jezik: **skozi govor, pričkanje, diskutiranje, poslušanje, branje in pisanje otroci razjasnijo in**

razširijo svoje izkušnje **ko je otrokom dana svoboda govora, njihov neformalni pogovor in interakcija prispevata k intelektualnemu razvoju **tudi pisanje način komunikacije

38. Kaj vse je potrebno za pripravo prizorišča za razmišljanje? Učitelji morajo prepoznati in spodbujati procese, ki so vključene v razmišljanje: **spraševanje in zaznavanje problema, ** iskanje informacij, **organizirati informacije, **tolmačenje (interpretiranje) **doseči sklepe **narediti posplošitve.

39. Kaj je posploševanje? Posploševanje je povezava med dvema idejama ali dvema ali več koncepti, ki predstavlja dve različni abstraktni izjavi. Je proces videnja in delanja povezav, povezovanja ene ideje z drugo, temelji na podobnostih in razlikah.

40. Dejavniki ki vplivajo na otrokov socialni razvoj(pomen šole)

****1. Dejavniki, ki vplivajo na razvoj** Na otrokov razvoj socialnih spretnosti vpliva družina in zgodnje izobraževalne izkušnje, odvisno ali gre za skrčeno ali razširjeno družino; otrok se tako nauči socialnih vzorcev in spretnosti znotraj te družine.

****2. Vloga šole** Ko so otroci poslani v šolo, na njih vplivajo tudi drugi socialni razvoji. (Berk, 2001; NRC & IM, 2000). V dodatku otrokovih staršev in družine, učitelji postanejo agenti socializacije. Sedaj učitelji in mogoče najpomembnejša pravila, meje in standardi obnašanja. Ostali otroci prav tako postanejo modeli, postavljanja novih ali drugačnih standardov za socialni odnos. // Vstop v šolsko družbo je lahko težek za majhne otroke (Seefeldt, Galper & Denton, 1998). Zapustiti dom, biti negotov kako vzpostaviti odnose z novim okoljem in ostalimi otroci, predšolski otroci lahko najdejo šolo kot slabo izkušnjo na začetku. Veliko prehodnih tehnik je bilo konstruiranih za lažji in olepšan otrok prehod v šolo. Nekateri šole podpirajo starše, da ostanejo nekaj začetnih ur z njihovimi otroci v razredu, da se otroci zavedajo da niso popolnoma odtujeni. Nekateri šole so začele z vabljenjem manjših skupin otrok na prvi dan, z dodajanjem na 4 ali 5 ur vsak dan, dokler se celotna skupina ne vključi. Ta napredek dovoljuje otrokom, da se navadijo odnosov do manjših skupin in postanejo domači s šolo in novo socialno situacijo, preden je prisotna celotna skupina. Obiski na dom učiteljev ali šolski obiski staršev in otrok pomaga preprečiti možen stres. // Dihotomija socializacije-se nanaša na močan čut samostojnosti, medtem ko se učiš postati del skupine-je vedno prisotna v šoli. Otroci se morajo odvaditi samostojnosti, morajo jo opustiti s postavljanjem interesov skupine pred samimi seboj. V šoli se naučijo, da morajo deliti ne samo materialov, igrač in časa, ampak tudi učiteljevo pozornost. Tukaj se naučijo sodelovati, videti bistva ostalih in delati skupaj za skupno dobro. // Vloga šole skozi ta zgodnja leta je dvojna. Najprej, šolske izkušnje morajo biti osredotočene na ravnanje otrokove samopodobe in čustev samostojnosti. Otroci ki se počutijo dobro o samih seboj lahko ustvarijo težek kompleks prilagoditev potrebnih za obstoj skupine. Podpreti otrokov razvoj samospoštovanja, kjer šola nato uporablja močan čut osebnosti kot bistvo za vodenje otrok v pozitivne izkušnje skupine, kjer se lahko naučijo spretnosti potrebne za življenje v družbi. // V šoli je osredotočenje na socialne spretnosti razvoja, trojno, vrteč se okoli razvoja sledečih pojmov: ****Samopodoba**. Otrokova čustva o samih seboj je fundacija iz katere se naučijo odnosov in komuniciranja z drugimi. ****Prosocialne spretnosti**: Biti sposoben sodelovati in deliti je pomembno za oblikovanje solidnih odnosov z drugimi. ****Ustvarjati in ohranjati prijatelje**: Otroci, ki se nanašajo na in komunicirajo z ostalimi, delijo in sodelujejo, so tisti, ki so sprejeti od svojih vrstnikov in ki lahko ustvarijo in ohranijo prijatelje.

41. Kako negovati otrokovo formacijo idej (tabela!)

42. Doseganje občutka varnosti Če so otroci dovolj prepričani vase, so zmožni v večji meri deliti z drugimi. V razredu je potrebno zagotoviti vzdušje

sigurnosti. Otroci, ki niso prepričani vase, niso pripravljeni deliti. Majhne skupine dovoljujejo naslednje: **Več učitelj – otrok sodelovanja. Učitelji, ki imajo preveč otrok za sodelovanje so nervozni in lahko hitro izgubijo živce. Nimajo dovolj časa, da dajo otrokom dovolj pozornosti, zato radi rečejo: »Si vreden in spoštovan« ter »pri srcu si mi.« **Povečanje samozavesti. Otroci lahko delijo svoje ideje in zamisli bolj pogosto. Imeti morajo več možnosti, da si sami plačajo kosilo, nosijo zastavo, preberejo svojo zgodbo, igrajo igro kot si želijo ali dirigirajo pesem celotni skupini. **Občutki družbene ustreznosti. Mladi otroci, ki so se ravnokar naučili povezati se z drugimi, lahko najdejo ravnanje odnosov z drugimi otroki kot lastnosti naloge. Ampak samo z nekaterimi so se zmožni ustrezno povezati. **Upoštevanje vsebine v okviru skupine. Sramežljiv, zadržan otrok se počuti bolj sigurnega in zmožnega se povezati z drugimi v tihi skupini otrok kot pa v glasni. Prav tako nemiren otrok, se lahko počuti sigurnega in družbeno sprejetega v glasnejši skupini

43. Reševanje konfliktov v razredu Ko so ju vprašali, kaj počneta, sta otroka, ki sta se prerivala za isto kolo, odgovorila: »Deliva si.« Učitelji malih otrok redko doživijo dan brez preprirov v skupini. Kadarkoli so otroci skupaj, bo prišlo do preprirov in pretepov. Konflikti so zdravi in celo potrebni za otrokov razvoj - na ta način se razvijajo kot individualne osebe ob spoznavanju, kako naj postanejo del skupine. (Levin, 1998)

Otroški konflikti imajo več izvorov: **Konflikti v otrocih samih □ Otroci jokajo, ko ne morejo sestaviti pretežke sestavljanke; ko se odločajo, ali naj gredo barvati ali ustvarjati z glino. Če se odločijo narobe, se s palcem v ustih kujajo. **Konflikti z ostalimi v razredu □ Otroci se med seboj kregajo zaradi igrač, med igro, zaradi idej **Konflikti zunaj njihovega osebnega sveta □ Mama in oče se prepirata, kdo bo vzel avto ali koliko denarja naj porabita; učitelj in njegov asistent se prepirata glede učnih metod. Otroci te konflikte v širšem svetu doživljajo na isti način kot doživljajo pretepe in vojne v filmih in po televiziji // Učitelji se lahko poslužijo vsaj dveh uspešnih metod za reševanje konfliktov, ko so otroci skupaj. Prva je, da priznajo otrokova čustva in otroku pomagajo, da jih izrazi na nenasilen način ter tako ne poškodujejo sebe in drugih (Glej High/Scope Model v poglavju 1). // Druga metoda pa je, da preprečijo stopnjevanje nasilnih čustev.

Za zmanjšanje normalnih konfliktov v razredu, lahko narediš naslednje: **Pomagaj otrokom razviti tesna prijateljstva, da bodo občutili varnost prijateljstva in ga cenili bolj kot materialne stvari (Greenberg, 2006). Tako bodo manj agresivno reagirali na probleme. **Ko imajo otroci nadzor nad igračami in svojimi stvarmi, imajo občutek samostojnosti. Daj otrokom veliko izbire na raznih področjih, da ne bodo čutili potrebe po nadzoru med igro (Greenberg, 2006) **Daj otrokom jasno vedeti, da nasilje v učilnici ni dovoljeno, nasilne izbruhe pa vedno ustavi, ko pride do njih. Vendar si zapomni, da lahko otrok kazen doživi kot frustracijo, kar samo stopnjuje otrokovo potrebo po nasilnem izbruhu. **Nauči otroke, kako naj se brez agresije spopadajo s konfliktnimi situacijami, nauči jih tudi, kako reševati probleme. **S sodelovanjem vseh otrok določi pravila, ki bodo ščitila pravice vsakega posameznika. **Izogni se potencialnim konfliktom tako, da pripraviš okolje z zadostno opremo, izbiraj naloge, v katerih lahko otroci uspejo, planiraj uravnotežen program z veliko fizične aktivnosti, otroci pa naj imajo veliko možnosti, da se sami odločajo in izražajo svoje mnenje. **Pomagaj otrokom, da se spopadejo s svojimi čustvi in da razumejo, da imajo vsi ljudje čustva. Bill Martinova knjiga (1969) »David je bil jezen« (David was angry) otrokom omogoča, da govorijo o svojih čustvih brez strahu ali krivde, tako pa spoznajo, da se vsi kdaj razjezimo. Učitelj lahko na primer v razredu izrazi svoja čustva: »To me je res razjezilo,« ali »To me tako osrečuje.« Na ta način pokažejo pozitivne načine za soočanje s svojimi čustvi. Ko

otroci razumejo, da imajo vsi ljudje čustva, so bolj sposobni razumeti ostali okoli sebe .

- 44. Kaj je kultura?** Kultura je način življenja, popolnoma človeško zgrajeno okolje, vrednote in prepričanja, simboli, pojasnila, vidik določene družbene skupine. Kultura določa način, kako vsak človek misli, čuti in se obnaša. Kultura skupine je razvidna skozi vrednote, neverbalnega komuniciranja, jezika, medsebojnih odnosov, stila oblačenja, starševstva, spolnih vlog, družbenih navad in humorja. Od trenutka našega rojstva se učimo kulturo družbe, v kateri smo rojeni, skozi kulturizacijo in socializacijo.
- 45. Kako se otroci učijo vrednot?** Raziskave kažejo, da imajo otroci pri 7h letih že oblikovane vrednote, samozavest in zavest o lastni vrednosti. To ne pomeni da se obnašanje in vrednote z leti ne morejo spremeniti, ampak, da se ti otroci že obnašajo podobno kot odrasli. // Raziskave tudi potrjujejo, da se vrednote pridobijo podobno kot znanje in sposobnosti **1.) lahko jih posnemajo **2.) jih okrepijo **3.) se jih naučijo.
- 46. Kako bi naj razmišljali in reševali probleme v zvezi z vrednotami? (Dewey, 1944)** **Poimenovanje vrednot **Primerjanje vrednot **Raziskovanje čustev **Analiziranje sodb, povezanih z vrednotami **Analiziranje konfliktov, povezanih z vrednotami **Testiranje lastnih vrednot
- 47. Kako lahko otroci raziskujejo zgodovino svoje družine?** Starše lahko povprašajo o njihovi preteklosti - kje so živeli in kaj so počeli. Ti jim lahko pokažejo družinske predmete, fotografije, zgodovinske dokumente in druge zapise družinske preteklosti. V razredu lahko otroci primerjajo podobnosti in razlike v načinu življenja njihovih družin: dejavnosti, prepričanja, tradicije, družinske strukture, institucije itd. v različnih preteklih in sedanjih obdobjih.
- 48. Kateri so pripomočki, ki jih lahko otroci uporabijo, da dobijo izkušnje s časom? Enega opiši!** Štoparica, peščena ura, kuhinjsko brenčalo, stara budilka. **Štoparica je primerna in zabavna za samostojno uporabo otroka ali med aktivnostmi, ki so sestavljene s strani učitelja. Otroci lahko uporabljajo štoparico da vidijo kako dolgo je potrebno, da odložijo bloke, obesijo svoje plašče, odložijo pet kljukic v škatlo ali pa za prečkanje sobe s skakanjem. Lahko jim pomagamo zabeležiti kako dolgo lahko odbijajo žogo, skačejo na eni nogi ali tečejo/skačejo na mestu. 4-letniki in mlajši otroci uživajo med igranjem z urami in uporabljajo ure kot rekvizite za njihovo igro. **Peščena ura - otroci lahko uporabijo peščene ure da vidijo, če lahko obrišejo tablo, poberejo vse likovne odpadke, slečejo lutko ali se pripravijo na odhod domov, preden pesek izteče v drugo polovico peščene ure. **Kuhinjsko brenčalo - otroci uživajo sledenju časa na ta način. Uporabljamo ga lahko kot časovnik za ugotavljanje kdaj je potrebno iz pečice vzeti kruh, kdaj bodo pečeni piškoti ali kuhana zelenjava. Uporabljamo ga lahko tudi kot poskus ali igro ki pokaže, če lahko učenci dokončajo neko nalogo, preden zaslišijo brenčalo. **Stara budilka je dober pripomoček za igro. Takšne ure lahko ponudijo učencem dodatno možnost, da aktivno sodelujejo pri merjenju časa.
- 49. Kako uporabljamo tradicionalno stroko družbenih ved v vrtcu ter 1., 2. in 3. razredu?**
**VRTEC zavedanje sebe in socialnega okolja **RAZRED - individualno življenje v šoli in družini **2. RAZRED - okolica **RAZRED - delitev prostora z ostalimi v skupnosti
- 50. Na katere načine so učenci lahko ocenjeni?**
**S sodelovanjem in znanju predstavitve njihove revije **Z detajli v njihovih začetnih straneh. Učitelj ne bo v uvodni strani nič dodajal ali spreminjal, vendar bo dodajal rdeče, bele in modre zvezdice zraven ključnih točk, ki so jih naredili učenci. **Učenci bodo opazovani skozi izdelavo, njihove prve strani knjižice ali so dojeli psihološki pomen simbolov.

51. Kako bi obravnavano temo prilagodil za otroke s posebnimi potrebami?

**Za otroke, ki so slabovidni, povečaj besedilo za izročke. **Učenec, ki je v vozičku naj bo trener ali vodja baseball ekipe. **Pri ocenjevanju se otroku bere naglas. **Pri pisnih sestavkih lahko učenci sodelujejo v parih. **Po potrebi se lahko vprašanja in odgovori berejo na glas in se lahko zapišejo. Odgovori se prav tako lahko posnamejo. **Prilagaja pa se prav tako lahko tudi okolje, učilnica.

52. Kako se razvija koncept ekonomije pri otrocih?

**V vsakdanjiku; opazovanje staršev pri nakupu in sodelovanje pri tem **Shranjevanje denarja na bančni račun **Igranje igre; trgovina **Komaj pri 9 letih poznajo vrednosti denarja in pojma kredit in profit **Otroci stari 3 leta lahko brez problema razlikujejo razliko med pravim denarjem in drugimi predmeti, ne morejo pa razlikovati med različnimi vrstami kovancev **Otroci stari 6 let pa že razlikujejo vrste kovancev in bankovcev **Otroci pri 7-ih letih pa točno vedo, kateri je pravi kovanec, koliko še manjka do plačila, koliko še manjka do plačila neke dobrine, koliko nam ostane od nakupa, koliko stane kateri predmet,...

53. Kaj je pomembno, da otroci postanejo »pametni« potrošniki?

**Koncept izmenjave denarja **Seznanjanje otrok z reklamami in analiziranje le teh **Pogovor s starši in učitelji **Primerjanje igrače, ko je predstavljena v reklami in potem, ko jo kupijo (s pomočjo ključnih vprašanj) **Vedeti morajo, da je namen reklame nekaj prodati

54. Razloži koncept pomanjkanja.

Osnova vseh ekonomičnih ved je koncept pomanjkanja. V vsakem socialnem območju (razred, družina, sosedstvo, občina, država) imajo ljudje veliko možnosti, potreb in želja. Zgleda, kot da vsak potrebuje več hrane, oblačil, stvari in dejanj, kot jih ima na voljo. Koncept, da vsakdo hoče več surovin in dejanj, kot jih lahko ima, se lahko vidi že pri doživetjih v šoli. Pozneje ta doživetja lahko povezujemo tudi z otrokovimi družinami in sosedstvom.

55. Kako lahko pri otrocih spodbujamo občutek samozavesti?

Samozavest lahko spodbujamo s tem, da otrokom dajemo razne samostojne naloge v učilnici in doma, kot so na primer: priprava materialov za učno uro, čiščenje, skrb za hišne ljubljence, skrb za rastline... Vse te naloge otrokom omogočajo, da se počutijo uspešne, da jih nekdo potrebuje, da je nekdo odvisen od njih in da je njihov doprinos k boljšemu uspehu skupine nezamenljiv.

56. Katera demokratična načela poznamo? Opiši jih.

DEMOKRATIČNA NAČELA

1. Učitelji si delijo kontrolo: Ne ukazujejo otrokom in ne smejo pričakovati da jim bodo ti slepo sledili. Ne smejo samo poudarjati kaj morajo otroci početi, ampak morajo spremljati kako se otroci počutijo, reagirajo in kakšna je interakcija med njimi.

2. Otroci sprejemajo odločitve: Člani demokratične družbe morajo znati sprejemati pametne odločitve. Učitelj prepusti otrokom izbiro da se odločijo kaj se bodo učili, kako in s kom. Delo v skupinah je boljše kot samostojno.

3. Disciplina je trda in konsistentna ampak se ne gre za silo, prisilo, osramočenje ali grožnje

Otroci vedo, da pravila prihajajo s strani avtoritete in da biti dober pomeni, da slediš drugim, ampak otroci morajo sodelovati pri postavljanju in sledenju pravilom in pričeti z dolgim procesom za učenje ločevati med namero in dejanjem.

4. Svoboda misli in govora sta negovani Od otrok se pričakuje, da imajo mnenje in da ga izražajo. Ta pričakovanja prevladujejo na vseh področjih učnega načrta. Ne damo jim lista papirja da rišejo nanj, ampak jih vprašamo kaj si mislijo, čutijo, naj to narišejo ali sestavijo. Naj diskutirajo, pišejo in izrazijo kaj vedo in kako

občutijo v jeziku umetnosti in naj se odločijo kako se bodo učili matematiko in znanost.

57. Iz kje otrok dobi prva znanja o demokraciji? Od doma, šole in skupnosti.

58. Kaj je najbolj pomembna veščina, pri sporazumevanju učitelja in učenca in kaj ta veščina doprinese k odnosu učenec/UČITELJ?

Najbolj pomembna veščina je komunikacija med učiteljem in učencem, saj doprinese k razvoju zveze med učiteljem in učencem, hkrati pa gradi trdne temelje medosebnih odnosov med učiteljem in učencem.

59. Soodvisnost: Kaj je soodvisnost?

Soodvisnost se začne pri ljudeh zelo zgodaj, saj smo že kot dojenčki odvisni od svojih staršev. Starši pa so odvisni od svojih dojenčkov, da so sploh lahko starši.

60. Kako učencem prikazati pojem soodvisnosti?

****Domače živali, ki potrebujejo redno hranjenje, oskrbo in pozornost. To, da otrokom dober primer tega, kako smo živa bitja soodvisna. **Vsak otrok lahko pove razredu kaj zna dobro narediti, v čem je dober za dobro celega razreda. **Slikovni grafikon prikazuje poti kako si otroci lahko pomagajo med seboj. To se dobro prikaže slikovno, kar so neke osnove pomaganja drugim. **otroci so lahko vpleteni v akcije, ki zahtevajo sodelovanje, kot so naprimer kuhanje preproste hrane,skrb za vrt,ali gradnja iz kock. Vsak otrok je lahko odgovoren za delček skupinske naloge.**

61. Kaj je to globalno izobraževanje?

Globalno izobraževanje je izraz, ki je v današnjih dnevih vse pogosteje uporabljen v šolah. Osredotoča se na to, kako ljudje v drugih državah živijo svoje življenje in preučujejo podobnosti in razlike. Pomemben del tega učnega načrta je spodbuditi otroke, da pogledajo njihovo lastno kulturno perspektivo in razumejo kako dnevna življenja, prepričanja in razumevanja ljudi v njihovih državah oblikujejo njihovo kulturo.

62. Osem elementov za globalno izobraževanje

****človekova prepričanja in vrednote **globalni sistem **globalna vprašanja in problemi **medkulturno razumevanje **zavest o človekovih izbirah **globalna zgodovina **pridobitev avtohtonega znanja **razvoj analiznih, ocenjevalnih in participativnih spretnosti**

PREDAVANJA

1. Zakaj postavljamo vprašanja pri pouku?

- Navajanje učencev na samostojno razmišljanje
- Učence spodbujamo k izražanju lastnih mnenj
- Preko vprašanj se učenci učijo

2. Kako razvrščamo vprašanja?

- miselne procese, ki (naj) jih vprašanja spodbudijo pri učencih,
- metodični vidik: v kateri fazi učnega procesa oziroma v okviru katere metode uporabljamo vprašanja (pri obravnavi nove snovi, pri ponavljanju, med razlago ali v diskusiji),
- jezikovno-vsebinski vidik (ali sprašujemo po kraju, času, vzroku ...)
- formalno-oblikovni vidik (ali so vprašanja slovnično pravilna, logična, jasna, kakšna so po obliki, na primer alternativna, dopolnjevalna ...).

Klasifikacija vprašanj z vidika miselnih procesov (Bloom)

- vprašanja po znanju, ki so usmerjena v ponovitev tega, kar si je učenec zapomnil, in to v enaki obliki, kot je prebral ali slišal. Gre za spominska

vprašanja s tako imenovanimi **K**-vprašalnicami (kdaj, kje, ...); Primeri: Kdaj praznujemo dan državnosti? Kaj potrebujejo rastline za rast?

- vprašanja po razumevanju, ki od učenca zahtevajo, da to kar ve, pove s svojimi besedami oziroma zna na drug način nekaj razložiti. Zna izluščiti bistvo, napovedati kaj bo sledilo. Vprašalnica, ki se pojavlja je **zakaj**; Primer: Zakaj praznujemo kulturni praznik?
- vprašanja po uporabi, med katera sodi večina »uporabnih nalog v matematiki« ter tudi tista vprašanja, pri katerih mora učenec določeno pravilo uporabiti v dani situaciji; Primer: Kam je izginila voda v luži? S čim bi dopolnil navedeni jedilnik, da bi dobil polnovreden obrok?"
- vprašanja po analizi, ki zahtevajo, da učenec dano besedilo razstavi na dele in ugotovi, v kakšnem odnosu so ti posamezni deli med seboj; Primer: Kako se mesti Maribor in Ljubljana razlikujeta? V čem sta si ivanjščica in marjetica podobni?
- vprašanja po sintezi, ki izražajo ustvarjalno kombinacijo spoznanj iz več virov. Pogosta vprašalnica je kako; Primer: Kako bi povečali varnost otrok v prometu? Kako bi lahko izboljšali prehranjevalne navade otrok?
- vprašanja po vrednotenju, ki zahtevajo, da učenec pojav, izjavo ovrednoti po določenih merilih. Ta merila so lahko iz ekonomskega, okoljskega ali etičnega področja. Primer: Ali je v našem kraju potrebna več namenska ustanova? V čem se kaže solidarnost učencev vašega razreda?

Klasifikacija Barica Marentič-Požarnik in Leopoldina Plut (2009)

- vprašanja nižje spoznavne ravni, manj zahtevna vprašanja (usmerjena le na nižje psihične in miselne procese, zlasti na učenčev spomin),
- vprašanja višje spoznavne ravni, bolj zahtevna vprašanja (angažirajo višje miselne procese, usmerjajo k ustvarjalnem mišljenju).
- *Vprašanja nižje spoznavne ravni:*
 1. *zelo negativna vprašanja*
 - sugestivna vprašanja (sugerirajo odgovor) - *"Kakšno mesto je Pariz, veliko?"*
 - zavajajoča vprašanja (vsebujejo vsebinsko napako, ki učenca zmede) - *"Kaj tehta več: en kilogram volne ali en kilogram železa?"*
 - fiktivna vprašanja (zapolnjujejo vrzeli v učenem procesu; izražajo grajo) - *"Zakaj sediš na ušesih"*
 2. *manj zaželeno vprašanja*
 - dodatna vprašanja (učenci lažje najdejo odgovor) - *"Naštej planete našega osončja. Koliko jih je?"*
 - alternativna vprašanja (dopuščajo odgovoru le dve možnosti; nekatera vodijo v diskusijo) - *"Na katere zgodovinske vire se bolj opiramo - na materialne ali pisne vire?"*
 - retorična vprašanja (poživijo razlago; učitelj na vprašanje odgovori sam) - *"6. aprila 1941 je sovražnik napadel našo domovino. Kaj pa naši ljudje? Uprli so se seveda."*
- *Vprašanja višje spoznavne ravni*
 - vprašanja po razumevanju
 - vprašanja po uporabi

- vprašanja po analizi
- vprašanja po sintezi
- vprašanja po vrednotenju
- Strategija zastavljanja vprašanj

3. Kako pravilno zastavljamo vprašanja?

Strategija zastavljanja vprašanj

- *Vprašanje* (učitelj najprej zastavi vprašanje celotnemu razredu in šele nato pokliče določenega učenca)
- *Premor* (učenci imajo čas, da razmislijo in oblikujejo odgovor, dolžina premora pa je odvisna od vrste vprašanja)
- Poziv učenca (učitelj naj z vprašanjem zajame čim več učencev in ne le nekatere, obenem pa mora vse učence pozivati na enak način, torej po imenu ali pa priimku. Po pozivu počakamo, če pa je premor predolg, ga ponovno spodbudimo)
- *Premor* (po pozivu je potrebno, da se učenec zbere in še enkrat razmisli)
- *Odgovor* (ko učenec odgovarja, ga naj učitelj ne prekinja, saj tako zavira njegovo sproščeno razmišljanje in izražanje idej)
- *Povratna informacija* (učenčev odgovor je zelo pomemben, zato mora učitelj odgovor dobro poslušati. Pri pravilnih odgovorih je lahko učiteljeva povratna informacija bežna (npr.: »Da.«, »Tako je.«, »V redu.«). Molčeče in slabše učence pa lahko za pravilni odgovor bolj izrazito pohvali)

4. Katere kriterije moramo upoštevati pri oblikovanju vprašanj?

5. Kako razpršimo vprašanja med učence?

6. Koliko in kaj sprašujejo učenci?

- Malo (2-3 vprašanj na učno uro)
- Prevladujejo *organizacijska* npr.: »Na kateri strani moramo odpreti učbenik?«) in *vsebinska vprašanja* (učenec sprašuje le za pojasnilo, kadar mu iz razlage ni kaj jasno, kadar si skuša pojasniti določena dejstva (npr.: »Kako že izračunamo skupni imenovalec?«))
- "Pristna" vprašanja pri obravnavi nove učne snovi, pri čemer učenca res nekaj zanima so zelo redka

7. kateri dejavniki vplivajo na zastavljanje vprašanj pri pouku?

- stil vodenja učne ure (vedenjski vzorci, s katerimi vplivamo na druge)
- učiteljeva osebnost,
- učna snov,
- strokovna usposobljenost učitelja
- ugodna razredna klima.

8. Kakšni so načini za izboljšanje kvalitete zastavljanja vprašanj?

9. Kako spodbujati vprašanja pri pouku?

- učitelj se naj zahvali za vprašanje ali pa vsaj na nebeseden način pokaže, da je vprašanja zelo vesel;
- če je potrebno ga ponovi in pravilno oblikuje;
- učenca vpraša, ali je seveda prav povzel njegovo vprašanje;
- prosi ga še za dodatna pojasnila;
- vpraša še druge učence ali so vprašanje slišali;
- prizna, da odgovora žal ne ve.

